

Sygn. akt II Ca 189/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra (sprawozdawca)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Marta Postulska-Siwiek

Sędzia Sądu Rejonowego Anna Wołucka-Ławnikowicz

(delegowana)

Protokolant Sekretarz sądowy Przemysław Ochal

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2019 roku w Lublinie, na rozprawie

A. sprawy z powództwa Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko M. F.

o zapłatę kwoty 14000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty

oraz

B. sprawy z powództwa Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko M. F.

o zapłatę kwoty 19600 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty

na skutek dwóch apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 7 grudnia 2017 roku, w sprawie (...)

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że:

1) zasądza od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. dodatkowo:

a) kwotę 10000 zł (dziesięć tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

b) odsetki ustawowe od kwoty 4000 zł (cztery tysiące złotych) za okres od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia 23 sierpnia 2015 roku,

2) zasądza od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 13600 zł (trzynaście tysięcy sześćset złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. zmienia postanowienie Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 16 października 2018 roku w przedmiocie kosztów procesu w ten sposób, że zasądza od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.:

1) kwotę 3142,40 zł (trzy tysiące sto czterdzieści dwa złote czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu związanych z rozpoznaniem żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie (...),

2) kwotę 3997 zł (trzy tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu związanych z rozpoznaniem żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie(...);

III. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 3 w ten sposób, że nakazuje ściągnąć od M. F. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chełmie kwotę 639,40 zł (sześćset trzydzieści dziewięć złotych czterdzieści groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

IV. zasądza od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1410,40 zł (tysiąc czterysta dziesięć złotych czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego związanego z apelacją od rozstrzygnięcia żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie (...);

V. zasądza od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 2490,40 zł (dwa tysiące czterysta dziewięćdziesiąt złotych czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego związanego z apelacją od rozstrzygnięcia żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie(...).

Sygn. akt II Ca 189/18

UZASADNIENIE WYROKU

W pozwie z dnia 20 lipca 2015 roku, wniesionym do Sądu Rejonowego w Chełmie w tym samym dniu, powód – Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od M. F. (wcześniejsze nazwisko – M.) kwoty 14000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty (k. 3-8, 48).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 9 czerwca 2007 roku w miejscowości C. N. M. M. (1), kierując w stanie nietrzeźwości pojazdem marki M., numer rejestracyjny (...), w wyniku niezachowania należytej ostrożności i niedostosowania prędkości jazdy do warunków ruchu utracił panowanie nad kierowanym pojazdem, zjechał na przeciwległy pas ruchu i potracił między innymi pieszego H. M. (1). W wyniku zdarzenia H. M. (1) zmarł na skutek odniesionych licznych obrażeń ciała.

Powód wskazał, że brat zmarłego – L. M. wystąpił o likwidację szkody z ubezpieczenia OC pojazdu, którym kierował sprawca. Właściciel pojazdu posiadał polisę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A.", której powód jest następcą prawnym.

Powód wskazał, że w toku postępowania likwidacyjnego ustalono, przyjmując 30 % przyczynienia, iż szkoda, jakiej doznał poszkodowany, wyniosła 14000 zł. Powód wypłacił na rzecz poszkodowanego wskazaną kwotę tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania. Pismem z dnia 18 maja 2015 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 14000 zł tytułem zwrotu wypłaconych świadczeń. Wezwanie to nie przyniosło skutku.

Powoda wskazał również, że w dniu 28 grudnia 2012 roku Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. połączyła się z (...) Spółką Akcyjną przez jej przejęcie.

Powód wyjaśnił, że pozwany kierował pojazdem, którym spowodował szkodę, będąc w stanie nietrzeźwości, dlatego też na podstawie art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych powodowi przysługuje do pozwanego roszczenie o zwrot odszkodowania wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC.

÷

Nakazem zapłaty z dnia 29 lipca 2015 roku, wydanym w sprawie(...), Sąd Rejonowy w Chełmie nakazał M. M. (1), aby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłacił Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 14000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2592 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (k. 45).

÷

Od nakazu zapłaty z dnia 29 lipca 2015 roku sprzeciw wniósł pozwany – M. F., zaskarżając nakaz w całości (k. 53-53v).

*

W pozwie z dnia 18 sierpnia 2015 roku, wniesionym do Sądu Rejonowego w Chełmie w tym samym dniu, powód – Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od M. F. (wcześniejsze nazwisko – M.) kwoty 19600 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty (k. 3-8, 55 akt sprawy (...)).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 9 czerwca 2007 roku w miejscowości C. N., pozwany M. M. (1), kierując w stanie nietrzeźwości pojazdem marki M., numer rejestracyjny (...), w wyniku niezachowania należytej ostrożności i niedostosowania prędkości jazdy do warunków ruchu utracił panowanie nad kierowanym pojazdem, zjechał na przeciwny pas ruchu i potrącił pieszego H. M. (1). W wyniku zdarzenia pieszy zmarł na skutek odniesionych licznych obrażeń ciała.

Powód wskazał, że siostry zmarłego – J. G. i B. M. wystąpiły o likwidację szkody z ubezpieczenia OC pojazdu, którym kierował sprawca. Właściciel pojazdu posiadał polisę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych wystawioną przez (...) S.A.”, której powód jest następcą prawnym.

Powód wskazał, że w toku postępowania mającego na celu likwidację szkody ustalono, że szkoda, jakiej doznały:

a) J. G., przy uwzględnieniu 30 % przyczynienia zmarłego wyniosła 9800 zł, zgodnie z zawartą ugodą,

b) B. M., przy uwzględnieniu 30 % przyczynienia zmarłego wyniosła 9800 zł, zgodnie z zawartą ugodą.

Powód wskazał, że wpłacił na rzecz poszkodowanych wskazane kwoty tytułem zadośćuczynienia – łącznie 19600 zł oraz że zwrócił się w pismach z dnia 25 maja 2015 roku i z dnia 2 czerwca 2015 roku do pozwanego o zwrot wypłaconego zadośćuczynienia. Wezwania nie zostały odebrane i nie przyniosły skutku w postaci zapłaty należności.

÷

Nakazem zapłaty z dnia 31 sierpnia 2015 roku, wydanym w sprawie (...), Sąd Rejonowy w Chełmie nakazał M. M. (1), aby w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłacił Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 19600 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2662 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (k. 56 akt sprawy (...)) Sądu Rejonowego w Chełmie).

÷

Od nakazu zapłaty z dnia 31 sierpnia 2015 roku sprzeciw wniósł pozwany – M. F., zaskarżając nakaz w całości (k. 63-64 akt sprawy (...)) Sądu Rejonowego w Chełmie).

*

Zarządzeniem z dnia 16 października 2015 roku, wydanym w sprawie (...), Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego w Chełmie zarządził połączenie sprawy(...) ze sprawą (...) do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia

i w dalszym ciągu prowadzić tę pierwszą sprawę pod sygnaturą akt (...) (k. 62 akt sprawy (...)) Sądu Rejonowego w Chełmie).

*

W toku dalszego postępowania pozwany nie uznawał powództwa i wnosił o jego oddalenie.

*

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2017 roku Sąd Rejonowy w Chełmie:

1. zasądził od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 10000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 24 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty;

2. oddalił powództwo w pozostałej części;

3. nakazał ściągnąć od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Sądu Rejonowego w Chełmie kwotę 639,40 zł tytułem zwrotu tymczasowo poniesionych wydatków (k. 289).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 9 czerwca 2007 roku w miejscowości C. N. doszło do wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego śmierć ponieśli H. M. (2) i L. K.. Sprawca wypadku – M. M. (1) kierował pojazdem, będąc w stanie nietrzeźwości. Za swój czyn pozwany został skazany na karę łączną 5 lat pozbawienia wolności, zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 8 lat. Orzeczono również obowiązek naprawienia szkody przez zapłatę na rzecz poszkodowanych – P. K., U. K. oraz J. G. kwot po 4000 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że rodzeństwo zmarłego H. M. (1) wystąpiło o likwidację szkody z ubezpieczenia OC pojazdu, którym kierował sprawca szkody: L. M. w dniu 4 listopada 2014 roku, J. G. w dniu 30 grudnia 2014 roku i B. M. w dniu 4 grudnia 2014 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że właściciel pojazdu posiadał polisę obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) SA, której powód jest następcą prawnym.

Sąd Rejonowy ustalił, że w toku postępowania likwidacyjnego reprezentujące poszkodowanego (...) Spółka Akcyjna i powód zawarli ugodę w dniu 2 kwietnia 2015 roku, w której powód zobowiązał się wypłacić na rzecz L. M. kwotę 20000 zł tytułem roszczeń z art. 446 § 3 k.c. i art. 448 k.c., wynikających ze skutków zdarzenia z dnia 9 czerwca 2007 roku, pomniejszoną o 30 % przyczynienia, to jest kwotę 14000 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że podobnej treści ugody zawarte zostały przez powoda oraz J. G. i B. M. w dniu 8 i 20 maja 2015 roku. Na podstawie tych ugód powód zobowiązał się wypłacić na rzecz każdej z siostr H. M. (1) kwoty po 9800 zł, po uwzględnieniu 30 % przyczynienia się. Pieniądze te zostały uprawnionym wypłacone.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 25 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w Kraśniku Wydział Zamiejscowy w O. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie (...), którym nakazał M. M. (1), aby zapłacił Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 70000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 21 listopada 2011 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. W sprawie tej powód domagał się od pozwanego w drodze regresu zwrotu świadczeń wypłaconych na rzecz M. K., B. K., U. K., P. K., S. i J. K., S. M. (matki H. M. (1)) kwoty 10000 zł oraz 3850 zł i na rzecz L. M. (brata H. M. (1)) kwoty 5000 zł. Kwota 5000 zł została przyznana L. M. pismem z dnia 26 marca 2008 roku, a wypłacona przelewem w dniu 28 marca 2008 roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że w okresie między śmiercią H. M. (1) a zgłoszeniem szkody w dniu 14 listopada 2014 roku nie wystąpiły żadne szczególne okoliczności uzasadniające wypłatę świadczenia, nie pojawiła się nowa szkoda w odniesieniu do wszystkich uprawnionych do żądania zadośćuczynienia. H. M. (1) w dacie zgonu prowadził wspólne gospodarstwo domowe z bratem L. M.. Utrzymywał kontakty rodzinne z pozostałym rodzeństwem – siostrami J. i B.. Jednak ich sposób przeżywania żałoby po śmierci brata nie przekraczał ram zwyczajowych, nie był szczególnie

intensywny i nie spowodował załamania psychicznego żadnego z rodzeństwa. Każde z nich uporało się z procesem żałoby, którego ramy zwyczajowe nie trwają dłużej niż okres jednego roku.

Sąd Rejonowy ustalił, że decyzją z dnia 9 września 2014 roku Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w C. zmienił nazwisko pozwanego z (...) na (...).

Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jest zasadne co do kwoty 10000 zł, a w pozostałej części jest bezzasadne.

Sąd Rejonowy wskazał, że w rozpoznawanej sprawie powód dochodzi od pozwanego należności wypłaconych członkom rodziny H. M. (1), poszkodowanego w wypadku samochodowym. Żądaniem powód objął łącznie kwotę 33600 zł, w tym kwotę 14000 zł wypłaconą w 2015 roku L. M. oraz kwoty po 9800 zł wypłacone w 2015 roku J. G. i B. M..

Sąd Rejonowy wskazał, że bezsporna jest „okoliczność”, że zachodzą podstawy do żądania zwrotu wypłaconego świadczenia w drodze regresu w oparciu o art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, ponieważ pozwany spowodował wypadek w stanie nietrzeźwości, a przy tym jego wina została stwierdzona prawomocnym wyrokiem skazującym. Ostatecznie pozwany nie kwestionował przyjętego przez powoda współczynnika przyczynienia się poszkodowanych na poziomie 30 % do zaistnienia wypadku. Poszkodowani byli bowiem nietrzeźwi i poruszali się niewłaściwą stroną jezdni. Pozwany zakwestionował jednak zasadność wypłaty ponownie świadczenia na rzecz członków rodziny poszkodowanych, którzy już takie świadczenia otrzymali w sprawie (...). Kwestionował także wysokość tych świadczeń, wskazując, że od chwili śmierci poszkodowanych nie pojawiła się nowa szkoda i nie zaszły żadne istotne okoliczności zobowiązujące do jej rekompensaty.

Sąd Rejonowy wskazał, że tylko jeden z objętych przedmiotowym pozwem członków rodziny poszkodowanego H. M. (1) uzyskał finansową rekompensatę w postępowaniu likwidacyjnym prowadzonym przez (...) SA i wypłacona mu w sprawie numer (...) kwota 5000 zł była objęta następnie roszczeniem regresowym w sprawie (...). Osobą tą była brat H. L. M.. Kwota obejmowała świadczenie z art. 446 § 3 k.c. Powyższą okoliczność potwierdził L. M. przesłuchany w sprawie jako świadek. Od czasu uzyskania powyższej kwoty w 2008 roku jego szkoda związana ze śmiercią brata nie uległa zwiększeniu. Wskutek upływu czasu ból odczuwany po stracie brata uległ zatarciu, całkowitemu osłabieniu. Nie był on zresztą wyjątkowo silny nawet bezpośrednio po zdarzeniu. Uprawniony bowiem radził sobie samodzielnie z procesem żałoby, który przeżywał typowo.

Sąd Rejonowy wskazał, że siostry poszkodowanego H. M. (1) nie uzyskały w postępowaniu likwidacyjnym, które następnie skutkowało roszczeniem regresowym w sprawie (...), jakkolwiek kwot pieniężnych. Tak przynajmniej wynika z treści pozwu w tej sprawie. Z zeznań samej B. M. wynika natomiast, że w okresie bliższym czasowo śmierci brata otrzymała kwotę 8000 zł z ubezpieczenia OC. Zatem bliscy krewni poszkodowanego uzyskali w 2008 roku jeszcze od pierwotnego ubezpieczyciela świadczenia odszkodowawcze. Nie dochodzili wówczas świadczeń w postaci zadośćuczynienia, chociaż istniała taka możliwość. Bliscy ci byli przy tym reprezentowani w postępowaniu likwidacyjnym przez (...) Centrum (...).

Sąd wskazał, że powyższe nie oznacza oczywiście, że uprawnieni członkowie rodziny nie mogą wystąpić z żądaniem zadośćuczynienia w oparciu o art. 446 § 4 k.c., jak również, że uzyskanie przez nich odszkodowań za pogorszenie sytuacji wyklucza wystąpienie z żądaniem zadośćuczynienia.

W ocenie sądu bezpodstawne jednak było przyznanie im przez powoda kwot wyższych niż 10000 zł. Opinia biegłej psycholog przekonuje o znikomym stopniu odczuwania bólu po śmierci brata przez osoby zgłaszające żądanie zadośćuczynienia. Proces żałoby przebiegał adekwatnie do sytuacji, nie powodował depresji, czy wyłączenia z życia codziennego, społecznego. Zadośćuczynienie w kwocie wyższej niż 10000 zł na rzecz każdego z uprawnionych nie znajduje oparcia w materiale dowodowym. Rodzeństwo funkcjonowało prawidłowo w społeczeństwie przed śmiercią, jak i po tragicznej śmierci brata. Każde z nich, za wyjątkiem L. K., żyło we własnych, odrębnych rodzinach i proces

asymilacji był znacznie rozluźniony. Dlatego w ocenie sądu należy się zwrot wypłaconych przez powoda kwot w kwocie 10000 zł.

*

Od wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku apelację wniósł powód w dniu 26 stycznia 2018 roku, reprezentowany przez pełnomocnika, przy czym apelacja związana była z rozstrzygnięciem, które miało dotyczyć żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie (...).

Powód określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 19600 zł i wskazał, że zaskarża wyrok w całości.

Powód zarzucił „naruszenie następujących przepisów, mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy:

1) art. 233 § 1 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez dokonanie wybiórczej analizy i dowolnej oceny zgromadzonych dowodów w postaci zeznań świadków L. M., J. G. i B. M. oraz opinii biegłej A. G., przejawiającej się w:

a) przywołaniu na potrzeby uzasadnienia stanowiska Sądu jedynie fragmentów zeznań świadków L. M., J. G. i B. M., wyselekcjonowanych przez Sąd w oderwaniu od całości wydzwięku tych zeznań,

a) jednostronnej, fragmentarycznej i błędnej interpretacji treści opinii biegłej A. G. oraz wyprowadzeniu z niej wniosków podporządkowanych z góry przyjętemu przez Sąd stanowisku co do wysokości roszczenia powódki,

2) art. 165 § 2 k.p.c. w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez:

b) uznanie, iż roszczenie regresowe powódki dochodzone od pozwanego, stało się wymagalne z dniem 24 sierpnia 2015 r., podczas gdy okoliczność ta nie znajduje potwierdzenia w jakichkolwiek dowodach,

c) pominięcie faktu, że wymagalność roszczenia regresowego powódki o zapłatę kwoty 19.600,00 PLN, nastąpiła z dniem wytoczenia powództwa w tej sprawie, a więc z dniem nadania przesyłki zawierającej pozew w polskiej placówce operatora pocztowego (Poczty Polskiej SA), co uzasadniało zasądzenie odsetek od należności głównej, liczonych od daty wytoczenia powództwa, a więc - w przypadku roszczenia o zapłatę kwoty 19.600,00 PLN - odsetek liczonych od dnia 18 sierpnia 2015 r.,

3) art. 100 k.p.c. i art. 102 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez:

a) zaniechanie oparcia orzeczenia o kosztach procesu na zasadzie stosunkowego rozdzielenia kosztów i zasądzenia na rzecz powódki kosztów postępowania w wysokości odpowiedniej do stopnia wygranej, podczas gdy powództwo w zakresie kwoty 10.000,00 PLN zostało uwzględnione przez Sąd, a zatem powódce należne są od pozwanego koszty procesu w wysokości odpowiadającej zakresowi uwzględnionego powództwa,

b) zaniechanie obciążenia pozwanego kosztami procesu, należnymi powódce, w związku z częściowym uwzględnieniem powództwa, podczas gdy w stanie faktycznym sprawy nie zachodziły żadne szczególne okoliczności, przemawiające za odstąpieniem od obciążenia pozwanego kosztami procesu,

4) art. 219 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez zaniechanie oddzielnego orzeczenia odnośnie każdej ze spraw połączonych w celu ich wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz łączne rozstrzygnięcie o obu powództwach wniesionych przez powódkę przeciwko pozwanemu, podczas gdy łącznie spraw nie skutkuje scaleniem spraw w jedną, zaś każda z połączonych spraw zachowuje swoją odrębność i powinna zostać rozstrzygnięta oddzielnie,

5) art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez zaniechanie uzasadnienia:

a) okoliczności faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia Sądu, odnośnie tego która część roszczenia powódki, dochodzonego w każdej z połączonych spraw, została przez Sąd uwzględniona, zaś która oddalona oraz w jakim zakresie,

b) orzeczenia w przedmiocie odsetek, w zakresie przyjętej przez Sąd daty wymagalności zasądzonej należności, to jest daty początkowej naliczania odsetek ustawowych przysługujących od zasądzonej kwoty 10.000.00 PLN,

c) zasad orzeczenia o kosztach procesu oraz wyliczenia ich wysokości, podczas gdy uzasadnienie orzeczenia winno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie ustalenie faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa”.

Powód wniósł o:

„1) zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 19.600,00 PLN wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 18 sierpnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania za obie instancje,

ewentualnie o:

3) uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,

4) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych”.

Powód wskazał również, że „na wypadek oddalenia przez Sąd II instancji niniejszej apelacji w całości lub części, z uwagi na uznanie, że zasądzona przez Sąd I instancji kwota 10.000,00 PLN, dotyczy powództwa w sprawie o zapłatę 19.600,00 PLN, wnosi o nieobciążanie powódki - na zasadzie słuszności - kosztami procesu w tym zakresie, a uwagi na niejednoznaczną treść sentencji i uzasadnienia wyroku Sądu I instancji, w oparciu o którą nie jest możliwe określenie w sposób pewny zakresu zaskarżenia” (k. 300-310).

*

W dniu 11 października 2018 roku Sąd Okręgowy w Lublinie postanowił między innymi:

1) zwrócić akta sprawy Sądowi Rejonowemu w Chełmie celem niezwłocznego doręczenia odpisu wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku z uzasadnieniem pełnomocnikowi powoda w sprawie oznaczonej od początku sygnaturą (...) – radcy prawnemu P. C., a ponadto celem niezwłocznego rozpoznania i rozstrzygnięcia wniosków powoda z dnia 12 grudnia 2017 roku o uzupełnienie wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku o rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu w każdej ze spraw połączonych w celu łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia;

2) zwrócić akta sprawy Sądowi Rejonowemu w Chełmie celem rozważenia potrzeby i możliwości dokonania wykładni rozstrzygnięć zawartych w punktach 1 i 2 wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku, przez wyjaśnienie:

a) czy i w jakim zakresie rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 tego wyroku dotyczy roszczenia zgłoszonego przez powoda w pozwie wniesionym w sprawie(...) oraz czy i w jakim zakresie rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 1 tego wyroku dotyczy roszczeń zgłoszonych przez powoda w pozwie wniesionym pierwotnie w sprawie (...),

b) czy i w jakim zakresie rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 tego wyroku dotyczy roszczenia zgłoszonego przez powoda w pozwie wniesionym w sprawie (...) oraz czy i w jakim zakresie rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 tego wyroku dotyczy roszczeń zgłoszonych przez powoda w pozwie wniesionym pierwotnie w sprawie (...) (k. 326v).

*

Postanowieniem z dnia 16 października 2018 roku Sąd Rejonowy w Chełmie postanowił uzupełnić wyrok tego Sądu z dnia 7 grudnia 2017 roku w ten sposób, że zasądzić od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę

1078 zł tytułem zwrotu kosztów procesu ze sprawy o zapłatę kwoty 14000 zł oraz kwotę 1239 zł ze sprawy o zapłatę kwoty 19600 zł (k. 330).

Drugim postanowieniem z dnia 16 października 2018 roku Sąd Rejonowy w Chełmie postanowił:

I. dokonać wykładni wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku w punkcie 1 w ten sposób, że oznaczyć, iż wskazana w tym punkcie kwota 1000 zł została zasądzona w kwocie 4000 zł w sprawie z powództwa Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. przeciwko M. F. o zapłatę kwoty 14000 zł, a w kwocie 6000 zł w sprawie z powództwa Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. przeciwko M. F. o zapłatę kwoty 19600 zł;

II. dokonać wykładni wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku w punkcie 2 w ten sposób, że stwierdzić, iż powództwo oddalone zostało w sprawie z powództwa Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. przeciwko M. F. o zapłatę kwoty 14000 zł ponad zasądzoną w punkcie 1 kwotę 4000 zł oraz w sprawie z powództwa Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. przeciwko M. F. o zapłatę kwoty 19600 zł ponad zasądzoną w punkcie 1 kwotę 6000 zł (k. 332-332v).

Wprawdzie postanowienie z dnia 16 października 2018 roku w przedmiocie wykładni wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku nie zostało podpisane przez sędziego, jednak treść sporządzonego uzasadnienia pozwala na określenie, jaki był rzeczywisty zakres rozstrzygnięć zawartych w punktach 1 i 2 wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku w odniesieniu do żądań zgłoszonych w obu sprawach połączonych do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

*

W piśmie procesowym z dnia 29 października 2018 roku, wniesionym w tym samym dniu do Sądu Rejonowego w Chełmie, powód wskazał, że modyfikuje zakres przedmiotu zaskarżenia wskazany w apelacji, w ten sposób, że zaskarża wyrok Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 7 grudnia 2017 roku w części, to jest:

a) co do kwoty 13600 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

b) co do kosztów postępowania w łącznej kwocie 3997 zł (k. 340-341, 342).

Powód wskazał, że w związku z treścią postanowienia Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 16 października 2018 roku w przedmiocie wykładni wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku zachodzi potrzeba ograniczenia zakresu zaskarżenia do kwoty 13600 zł.

Pismo procesowe z dnia 29 października 2018 roku dotyczyło apelacji związanej z rozstrzygnięciem, które dotyczyło żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie I C 1076/15.

*

W dniu 29 października 2018 roku Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 16 października 2018 roku, zaskarżając to postanowienie w części nieuwzględniającej części kosztów procesu w kwocie 2758 zł poniesionych przez powoda w sprawie o zapłatę kwoty 19600 zł, rozpoznawanej pierwotnie pod sygnaturą (...).

Powód zarzucił „naruszenie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 98 § 2 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., poprzez niezastosowanie, przez niezasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania w pełnej wysokości, to jest w kwocie 3.997,00 PLN, podczas gdy powództwo o zapłatę kwoty 19.600, PLN zasługiwało na uwzględnienie w całości, a zatem powódce należne są koszty procesu w pełnej wysokości”.

Powód wniósł o:

„1) zmianę zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od pozwanego M. F. na rzecz powódki dodatkowo kwoty 2.758,00 PLN, tak aby łącznej koszty procesu w sprawie o zapłatę kwoty 19.600,00 PLN wynosiły 3.997,00 PLN,

2) zasądzenie od pozwanego M. F. na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych” (k.344-346, 348).

*

W dniu 5 listopada 2018 roku powód, reprezentowany przez drugiego pełnomocnika, wniósł kolejną apelację od wyroku z dnia 7 grudnia 2017 roku, przy czym apelacja związana była z rozstrzygnięciem, które miało dotyczyć żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie I C 1014/15.

Ze wskazanej wyżej apelacji powoda wynika, że powód zaskarża wyrok z dnia 7 grudnia 2017 roku w punkcie II w części oddalającej powództwo o zapłatę kwoty 10000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty.

Powód zarzucił „naruszenie następujących przepisów, mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy:

1) art. 233 § 1 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez dokonanie wybiórczej analizy i dowolnej oceny zgromadzonych dowodów w postaci zeznań świadka L. M., oraz opinii biegłej A. G., przejawiającej się w:

a) przywołaniu na potrzeby uzasadnienia stanowiska Sądu jedynie fragmentów zeznań świadka L. M., wyselekcjonowanych przez Sąd w oderwaniu od całości wydzwiku tych zeznań,

b) jednostronnej, fragmentarycznej i błędnej interpretacji treści opinii biegłej A. G. oraz wyprowadzeniu z niej wniosków podporządkowanych z góry przyjętemu przez Sąd stanowisku co do wysokości roszczenia powódki,

2) art. 165 § 2 k.p.c. w zw. z art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez:

a) uznanie, iż roszczenie regresowe powódki dochodzone od pozwanego, stało się wymagalne z dniem 24 sierpnia 2015 r., podczas gdy okoliczność ta nie znajduje potwierdzenia w jakichkolwiek dowodach,

b) pominięcie faktu, że wymagalność roszczenia regresowego powódki o zapłatę kwoty 14.000,00 PLN, nastąpiła z dniem 2 czerwca 2015 r., a więc z dniem następującym po terminie zapłaty wskazanym w wezwaniu do zapłaty z dnia 18 maja 2015 r., co uzasadniało zasądzenie odsetek od należności głównej, liczonych od dnia 2 czerwca 2015 r.,

3) art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. i art. 102 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez zaniechanie stosunkowego rozliczenia kosztów związanych z wydaniem przez biegłą A. G. opinii psychologicznej z dnia 23 sierpnia 2016 r. dotyczącej L. M., podczas gdy w stanie faktycznym sprawy nie zachodziły żadne szczególne okoliczności, przemawiające za odstępniem od obciążenia pozwanego choćby częściowo kosztami procesu,

4) art. 328 § 2 k.p.c., poprzez niewłaściwe zastosowanie, przez zaniechanie uzasadnienia orzeczenia w przedmiocie odsetek, w zakresie przyjętej przez Sąd daty wymagalności zasądzonej należności, to jest daty początkowej naliczania odsetek ustawowych przysługujących od zasądzonej kwoty 4.000,00 PLN, podczas gdy uzasadnienie orzeczenia winno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie ustalenie faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa”.

Powód wniósł o:

„1) zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 14.000,00 PLN wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 2 czerwca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,

2) zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania za obie instancje” (k. 351-355).

÷

Na rozprawie apelacyjnej pozwany wnosił o oddalenie apelacji.

*

Postanowieniem z dnia 28 marca 2019 roku, wydanym w sprawie (...), Sąd Okręgowy w Lublinie postanowił odrzucić zażalenie powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 16 października 2018 roku uzupełniające wyrok o rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu (k. 382-382v).

Zażalenie powoda zostało odrzucone jako niedopuszczalne, z uwagi na to, że wcześniej powód wniósł środek zaskarżenia co do istoty sprawy, a więc apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 7 grudnia 2017 roku¹.

*

Postanowieniem z dnia 28 marca 2019 roku Sąd Okręgowy w Lublinie postanowił umorzyć postępowanie apelacyjne w części, w jakiej zakresie zaskarżenia objęte były rozstrzygnięcia o żądaniu zapłaty kwoty 6000 zł (sześć tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty, zgłoszonym pierwotnie w sprawie (...) (k. 383-383v).

Przyczyną umorzenia postępowania apelacyjnego było cofnięcie przez powoda apelacji w części, w jakiej zakresie zaskarżenia objęte były rozstrzygnięcia o żądaniu zapłaty kwoty 6000 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty, zgłoszonym pierwotnie w sprawie I C 1076/15.

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Obie apelacje powoda są zasadne w tym całym zakresie zaskarżenia, w którym ostatecznie były popierane przez powoda.

Już na wstępie należy wskazać, że Sąd Rejonowy w sposób oczywisty naruszył przepis art. 219 k.p.c., który stanowi, że sąd może zarządzić połączenie kilku oddzielnych spraw toczących się przed nim w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia, jeżeli są one ze sobą w związku lub mogły być objęte jednym pozwem.

Za ugruntowane i jednolite w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych należy uznać stanowisko, że połączenie, na podstawie art. 219 k.p.c., kilku oddzielnych spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia jest zabiegiem technicznym, który nie prowadzi do powstania jednej nowej sprawy, nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności i nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal samodzielnymi sprawami. W konsekwencji, w razie połączenia przez sąd kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, sąd wprawdzie wydaje jeden wyrok, ale zawierający rozstrzygnięcia co do każdej z połączonych spraw z osobna. Wyrok taki powinien zawierać również osobne rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu w każdej z połączonych spraw².

Połączenie przez sąd kilku spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia nie prowadzi w szczególności do kumulacji roszczeń w znaczeniu określonym przez przepis art. 191 k.p.c.³

Przepis art. 325 k.p.c. stanowi, że sentencja wyroku powinna zawierać wymienienie sądu, sędziów, protokolanta oraz prokuratora, jeżeli brał udział w sprawie, datę i miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku, wymienienie stron i oznaczenie przedmiotu sprawy oraz rozstrzygnięcie sądu o żądaniach stron.

Podkreślenia wymagają dwa elementy wyroku: oznaczenie przedmiotu sprawy oraz rozstrzygnięcie sądu o żądaniach stron. Oznaczenie przedmiotu sprawy nie może ograniczać się do wskazania rodzaju roszczenia, z jakim występuje powód (na przykład „o zapłatę”), ale powinno zawierać dokładne przytoczenie treści żądania lub żądań powoda, które zostały rozpoznane.

W rozpoznawanej sprawie doszło w oczywisty sposób do naruszenia przez Sąd pierwszej instancji przepisów art. 219 k.p.c. i art. 325 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wydając wyrok powinien osobno orzec o żądaniu zgłoszonym w pozwie wniesionym w sprawie (...) i osobno orzec o żądaniu zgłoszonym w pozwie wniesionym pierwotnie w sprawie (...). Wyrok powinien zatem zostać wydany w sprawie oznaczonej sygnaturą (...), jednak powinien zawierać odrębne rozstrzygnięcia o żądaniach zgłoszonych w dwóch sprawach połączonych w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. To samo dotyczy również rozstrzygnięć o kosztach procesu w każdej z połączonych spraw.

Sąd Rejonowy „zsumował” żądania, z jakimi powód wystąpił w dwóch różnych sprawach i orzekł o w istocie o jednym żądaniu.

Naruszenie przez Sąd pierwszej instancji wskazanych wyżej przepisów nie wpływa wprawdzie na merytoryczną trafność wyroku. Czyni jednak ten wyrok nieczytelnym z punktu widzenia rozstrzygnięcia o odrębnych żądaniach powoda i rozstrzygnięcia o kosztach procesu, które powinno zostać wydane osobno w odniesieniu do kosztów w każdej ze spraw połączonych w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Dopiero analiza treści uzasadnienia postanowienia, które miało zostać wydane przez Sąd Rejonowy w przedmiocie wykładni wyroku, lecz w rzeczywistości nie zostało wydane z powodu braku podpisu sędziego pod sentencją, pozwala na zorientowanie się, które z żądań powoda zostały uwzględnione i w jakim zakresie, a co do których powództwo zostało oddalone.

÷

Prawidłowe są ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji zawarte na stronach 3-5 uzasadnienia zaskarżonego wyroku, jednak ustalenia te są niepełne.

Na wstępie należy zwrócić uwagę, że wypadek komunikacyjny, którego sprawcą był pozwany, a w wyniku którego śmierć poniosły dwie osoby, miał miejsce w dniu 9 czerwca 2007 roku, a więc przed wejściem w życie przepisu art. 446 § 4 k.c., który został dodany przez przepis art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116 z 2018 r., poz. 731) i wszedł w życie w dniu 3 sierpnia 2008 roku.

Przepis art. 446 § 4 k.c. nie mógł zatem stanowić podstawy prawnej roszczeń członków rodziny H. M. (1) i L. K. w stosunku do sprawcy szkody, a więc nie mógł tym samym stanowić pośrednio podstawy prawnej roszczeń tych osób w stosunku do ubezpieczyciela pojazdu, którym poruszał się sprawca szkody.

Podstawę prawną roszczeń członków rodziny zmarłych poszkodowanych w stosunku do sprawcy szkody mogły zatem stanowić jedynie przepisy art. 446 § 3 k.c. albo art. 448 k.c., przy czym pierwszy z przepisów w zakresie odszkodowania, zaś drugi w zakresie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

W uchwale z dnia 20 grudnia 2012 roku, III CZP 93/124, Sąd Najwyższy wskazał, że artykuł 34 ust. 1 ustawy z 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – w brzmieniu sprzed 11 lutego 2012 roku – nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.

W uzasadnieniu przytoczonej uchwały Sąd Najwyższy wskazał między innymi, że:

„Ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731 (...)), która weszła w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r. (...), dodano do art. 446 k.c. paragraf czwarty, stanowiący, że sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Po tej zmianie stanu prawnego kontrowersję wywołała kwestia, czy znowelizowany art. 448 k.c. mógł stanowić podstawę do przyznania osobom najbliższym zmarłego zadośćuczynienia za krzywdę przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c. Rozstrzygnięcie tego sporu wymagało określenia dobra osobistego naruszonego przez sprawcę śmierci osoby bliskiej. Odstępując od ujmowania krzywdy jako cierpienia spowodowanego stratą osoby bliskiej, w nowszym orzecznictwie przyjęto koncepcję odrębnego dobra osobistego w postaci szczególnej emocjonalnej więzi rodzinnej, podlegającego ochronie na podstawie art. 23, art. 24 i art. 448 k.c. Obecnie w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest ugruntowane jednolite stanowisko, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, OSNC-ZD 2011, z. B, poz. 42 i z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1 poz. 10 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010, z. C, poz. 91, z dnia 25 maja 2011, II CSK 537/10, niepubl., z dnia 10 listopada 2010 r., z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10 i z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, niepubl.) Należy podkreślić, że wszystkie przytoczone orzeczenia zostały wydane w sprawach, w których roszczenia z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej były bezpośrednio dochodzone od ubezpieczycieli. Sąd Najwyższy w żadnym z nich nie dopatrywał się podstaw do zakwestionowania zasady, że zakres odpowiedzialności ubezpieczycieli odpowiada zakresowi odpowiedzialności ubezpieczonych. W wyroku z dnia 2 grudnia 2009 r., I CSK 149/09 (niepubl.) Sąd Najwyższy wprost stwierdził, że nie podziela zapatrywania, że ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nie obejmuje odpowiedzialności za spowodowane śmiercią syna w wypadku komunikacyjnym w dniu 26 grudnia 2006 r. naruszenie dobra osobistego ojca w postaci utraty relacji między ojcem a synem.

Z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, obejmującego zarówno uchwały, jak i wyroki wydane w sprawach, w których bezpośrednio pozywano ubezpieczycieli zobowiązanych do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, wynika, że Sąd Najwyższy pośrednio, lecz bez wątpliwości i konsekwentnie uznawał, iż umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów obejmuje także zadośćuczynienie za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Nie ma podstaw do odstąpienia od tej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, dominującej także w orzecznictwie sądów powszechnych. Nie można dopatrywać się ich zwłaszcza w nowelizacji art. 34 ust. 1 u.u.o., dokonanej ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r., o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 205, poz. 1210; dalej: „ustawa nowelizacyjna z 2011 r.”), która weszła w życie z dniem 11 lutego 2012 r. (art. 11 ustawy nowelizacyjnej z 2011 r.), stanowiącej zasadnicze – w ocenie Sądu odwoławczego – źródło wątpliwości uzasadniających przedstawienie rozstrzyganego zagadnienia prawnego.

Art. 34 ust. 1 u.u.o. w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. stanowił, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Dokonana ustawą nowelizacyjną z 2011 r. zmiana tego przepisu polegała na zastąpieniu użytego w nim zwrotu „szkodę, której następstwem jest” zwrotem „szkodę, będącą następstwem”. Dopiero znowelizowany art. 34 ust. 1 u.u.o. stanowi – zdaniem Sądu Apelacyjnego – podstawę do objęcia ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów także zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c., gdyż w jego nowym brzmieniu »jest już wyraźnie mowa o naprawieniu szkody, będącej następstwem śmierci«.

Art. 34 ust. 1 u.u.o. w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. był przedmiotem wykładni w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 22 kwietnia 2005 r., III CZP 99/04 (OSNC 2005, nr 10, poz. 166) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wynikające z niego uprawnienie osoby trzeciej do żądania od ubezpieczyciela odszkodowania z tytułu ubezpieczenia pojazdu mechanicznego powstaje wówczas, gdy posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są zobowiązani zgodnie z przepisami prawa cywilnego do odszkodowania za szkodę wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu. Przepis ten posługuje się pojęciem szkody szeroko rozumianej, obejmującej zarówno uszczerbek majątkowy, jak i niemajątkowy. Zawarta w nim regulacja jest wyrazem woli ustawodawcy zapewnienia osobie trzeciej możliwie pełnej kompensaty szkody wyrządzonej w związku z ruchem pojazdu mechanicznego.

Mając na względzie tak rozumiany art. 34 ust. 1 w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r., nie ma podstaw do podzielenia zapatrywania, że wyłącza on z zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zadośćuczynienie za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Takie ograniczenie wymagałoby bowiem wyraźnej podstawy prawnej. Tymczasem przewidziane w art. 38 u.u.o. wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela dotyczą szkody majątkowej i – jak wyjaśniono w orzecznictwie (por. uchwałę Sądu Najwyższego III CZP 146/06) – nie ma podstaw do rozciągnięcia tego przepisu na wypadki wyrządzenia szkody niemajątkowej. W tej sytuacji, za przyjętą wykładnią przemawia także zasada, że zakres odpowiedzialności ubezpieczonego wobec osoby trzeciej wyznacza zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Podzielenie odrzuconego zapatrywania doprowadziłoby do naruszającego tę zasadę zróżnicowania zakresu odpowiedzialności ubezpieczonego i ubezpieczyciela. Oznaczałoby też pozbawienie poszkodowanego możliwości uzyskana zagwarantowanej ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej, z wyjątkiem wyraźnych wyłączeń, pełnej rekompensaty szkody wyrządzonej w związku z ruchem pojazdu mechanicznego. Zadośćuczynienie przyznawane na podstawie art. 448 k.c. kompensuje bowiem – zgodnie z przytoczonym wyżej orzecznictwem Sądu Najwyższego – szkodę niemajątkową (krzywdę), której w związku ze śmiercią spowodowaną ruchem pojazdu mechanicznego doznają osoby najbliższe zmarłego na skutek naruszenia ich własnego dobra osobistego w postaci prawa do więzi rodzinnej.

Z porównania treści pierwotnego i zmienionego brzmienia art. 34 ust. 1 u.u.o. wynika, że celem nowelizacji było usunięcie ewidentnej usterki redakcyjnej. Polegała ona na niefortunnym użyciu w pierwotnym przepisie zwrotu „szkodę, której następstwem jest”, które spowodowało, że z treści pierwotnego brzmienia przepisu wbrew oczywistemu stanowi rzeczy wynikało, iż naprawiana szkoda jest przyczyną – zamiast – skutkiem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Zastosowanie w znowelizowanym art. 34 ust. 1 u.u.o. zwrotu „szkodę, będącą następstwem” wyeliminowało tę usterkę. Mając zatem na względzie zakres i cel nowelizacji art. 34 u.u.o., nie ma racjonalnych powodów, aby dopatrywać się w niej merytorycznej zmiany przepisu i przyjmować, że dopiero znowelizowany art. 34 ust. 1 u.u.o. stanowi podstawę do objęcia ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Art. 34 ust. 1 u.u.o. sprzed i po nowelizacji nie różnią się bowiem merytorycznie.

Za przyjętą wykładnią art. 34 ust. 1 u.u.o. przemawia także rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego stanowiącego przedmiot uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r., III CZP 67/12 (niepubl.). Dotyczyło ono kwestii, czy na podstawie § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310 ze zm.; dalej: „rozporządzenie”) ubezpieczyciel jest obowiązany do zapłacenia odszkodowania za krzywdę osobie trzeciej, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Przytoczony § 10 ust. 1 został – po uchyleniu rozporządzenia – zastąpiony przez art. 34 ust. 1 u.u.o. w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. Treść obu przepisów była identyczna. Rozstrzygając zagadnienie prawne, Sąd Najwyższy w przytoczonej uchwale orzekł, że § 10 ust. 1 rozporządzenia nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.”.

÷

Mając na uwadze treść przytoczonego wyżej prawie w całości uzasadnienia stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 20 grudnia 2012 roku, należy uznać, że w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy powód, który jest ogólnym następcą prawnym ubezpieczyciela pojazdu, którym poruszał się sprawca szkody, mógł spełnić na rzecz członków rodzin zmarłych w wyniku wypadku poszkodowanych zarówno świadczenia ubezpieczeniowe o charakterze odszkodowania za szkodę majątkową, jak również świadczenia ubezpieczeniowe odpowiadające zadośćuczynieniu za doznaną krzywdę na skutek naruszenia dobra osobistego, jakim była więź członków rodziny zmarłego ze zmarłym.

Na podstawie art. 43 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych ubezpieczyciel może dochodzić od kierującego pojazdem mechanicznym zwrotu wypłaconego z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych odszkodowania.

÷

Z zebranego w rozpoznawanej sprawie materiału dowodowego wynika, że J. G., L. M. i B. M. są rodzeństwem H. M. (1), który zginął w wypadku drogowym, którego sprawcą był pozwany M. F..

H. M. (1) był kawalerem i mieszkał razem z matką i bratem L. M., z którym prowadził wspólnie gospodarstwo rolne. Po śmierci brata L. M. prowadzi to gospodarstwo rolne sam (k. 132v-133 – zeznania L. M.).

J. G. zamieszkiwała w tej samej miejscowości co H. M. (1) w odległości około 1 km od miejsca zamieszkania brata. Relacje między rodzeństwem układały się poprawnie. H. M. (1) pomagał siostrze w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, spędzali razem święta (k. 132v – zeznania J. G.).

W bliskich relacjach ze zmarłym bratem pozostawała również B. M., która była wdową, gdyż jej mąż zginął w wypadku komunikacyjnym. H. M. (1) pomagał siostrze w prowadzeniu gospodarstwa rolnego oraz w spłacie zobowiązań po śmierci męża B. M.. H. M. (1) i B. M. mieszkali w tej samej miejscowości (k. 133-133v – zeznania B. M.).

Z opinii biegłej z zakresu psychologii A. G. wynika, że w związku ze śmiercią H. M. (1) każde ze wskazanego wyżej rodzeństwa doświadczyło cierpienia psychicznego właściwego procesowi żałoby po śmierci osoby bliskiej. Okoliczność, że w odniesieniu do każdego z rodzeństwa normalny proces żałoby zakończył się z upływem czasu, nie oznacza, że nie doszło do naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej zmarłego z rodzeństwem. Jak wynika z zeznań świadków i opinii biegłej więź taka istniała i opierała się na normalnych relacjach rodzinnych pomiędzy rodzeństwem.

Z przepisu art. 448 k.c. wynika między innymi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę ma postać odpowiedniej sumy pieniężnej, co oznacza, że jego wysokość uzależniona jest od okoliczności konkretnej sprawy. Ustawodawca nie traktuje bowiem jednolicie wszystkich wypadków krzywdy doznanej na skutek naruszenia określonego dobra osobistego.

Utrata życia brata lub siostry w wyniku czynu niedozwolonego powoduje u rodzeństwa znaczną krzywdę, jeżeli relacje między rodzeństwem mają co najmniej charakter normalnych relacji rodzinnych. Tego rodzaju więź między dwojgiem rodzeństwa stanowi dobro osobiste każdego z nich. Śmierć jednego z rodzeństwa na skutek czynu zabronionego osoby trzeciej stanowi naruszenie dobra osobistego pozostałego przy życiu brata lub siostry osoby zmarłej.

Zadośćuczynienie przyznane na podstawie art. 448 k.c. musi być odpowiednie, co oznacza, że z jednej strony powinno uwzględniać rozmiar krzywdy doznanej na skutek śmierci osoby bliskiej, a z drugiej strony nie może mieć wartości symbolicznej.

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy ubezpieczyciel wypłacił poszkodowanemu L. M. kwotę 14000 zł tytułem zadośćuczynienia. Wprawdzie w treści ugody z dnia 2 kwietnia 2015 roku wskazano, że ugoda obejmuje roszczenia „z art. 448 k.c., oraz art. 446 par. 3 k.c., wynikające ze skutków zdarzenia z dnia 09.06.2007r.” (k. 39), jednak w rzeczywistości przedmiotem ugody było wyłącznie zadośćuczynienie za doznaną krzywdę określone w art. 448 k.c. L. M. domagał się od ubezpieczyciela jedynie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, nie zaś także odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej (k. 29-30 – pismo z dnia 4 listopada 2014 roku zawierające zgłoszenie roszczeń ubezpieczycielowi).

L. M. otrzymał również od ubezpieczyciela w marcu 2013 roku kwotę 5000 zł w związku ze śmiercią H. M. (1), przy czym kwota ta stanowiła odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej L. M. w związku ze śmiercią brata (akta sprawy (...); dokumenty zawarte w aktach sprawy ubezpieczyciela numer (...)).

Nawet jednak gdyby kwota 5000 zł została wypłacona L. M. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, to i tak w okolicznościach rozpoznawanej sprawy łączna kwota 19000 zł mieściłaby się w granicach zadośćuczynienia wyznaczonego przez przepis art. 448 k.c.

J. G. i B. M. ubezpieczyciel wypłacił w maju 2015 roku kwoty po 9800 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (k. 45, 47 akt sprawy (...)).

Wprawdzie w treści ugód z dnia 8 maja 2015 roku i 20 maja 2015 roku wskazano, że każda ugoda obejmuje roszczenia „z art. 448 k.c., oraz art. 446 par. 3 k.c., wynikające ze skutków zdarzenia z dnia 09.06.2007r.” (k. 45, 47 akt sprawy (...)), jednak w rzeczywistości przedmiotem ugód było wyłącznie zadośćuczynienie za doznaną krzywdę określone w art. 448 k.c. J. G. i B. M. domagały się od ubezpieczyciela jedynie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, nie zaś także odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej (k. 23-24, 25-25v akt sprawy (...)) – pisma z dnia 30 grudnia 2014 roku i z dnia 31 grudnia 2014 roku zawierające zgłoszenie roszczeń ubezpieczycielowi).

Wprawdzie od M. F. na rzecz J. G. została zasądzona w wyroku skazującym M. F. kwota 4000 zł i kwota ta została wypłacona przez sprawcę szkody (k. 18-19, 132v), jednak kwota ta została zasądzona na podstawie art. 46 § 1 k.c. jako odszkodowanie, a nie zadośćuczynienie za doznaną krzywdę.

Przepis art. 46 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym w chwili czynu stanowił, że w razie skazania za przestępstwo spowodowania śmierci, ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia, przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji lub przestępstwo przeciwko środowisku, mieniu lub obrotowi gospodarczemu, sąd, na wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej, orzeka obowiązek naprawienia wyrządzonej szkody w całości albo w części; przepisów prawa cywilnego o przedawnieniu roszczenia oraz możliwości zasądzenia renty nie stosuje się.

Przepis art. 46 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili czynu stanowił, że zamiast obowiązku określonego w § 1 sąd może orzec na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę w celu zadośćuczynienia za ciężki uszczerbek na zdrowiu, naruszenie czynności narządu ciała, rozstrój zdrowia, a także za doznaną krzywdę.

Kwota 4000 zł, którą J. G. otrzymała od sprawy szkody, była zatem odszkodowaniem za szkodę majątkową, nie zaś zadośćuczynieniem za krzywdę.

Nawet jednak gdyby kwota 4000 zł była zadośćuczynieniem za doznaną krzywdę, to łącznie z kwotą 9800 zł wypłaconą później przez aktualnego ubezpieczyciela mieściłaby się w granicach zadośćuczynienia wyznaczonego przez przepis art. 448 k.c.

B. M. otrzymała od pierwotnego ubezpieczyciela kwotę około 8000 zł dwa lub trzy lata po wypadku (k. 133). Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby kwota ta stanowiła zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, a nawet gdyby stanowiła takie zadośćuczynienie, to łącznie z kwotą 9800 zł wypłaconą później przez aktualnego ubezpieczyciela mieściłaby się w granicach zadośćuczynienia wyznaczonego przez przepis art. 448 k.c.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, należy uznać, że roszczenia regresowe powoda w stosunku do pozwanego dochodzone w każdej ze spraw połączonych do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia były uzasadnione w całości.

Jeżeli chodzi o kwotę 14000 zł, to w dniu 2 czerwca 2015 roku pozwany opóźnił się już z zapłatą tej kwoty na rzecz ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel wezwał bowiem pozwanego do zapłaty tej kwoty w piśmie z dnia 18 maja 2015 roku, które zostało doręczone adresatowi w dniu 25 maja 2015 roku. Ubezpieczyciel wezwał zobowiązanego do zapłaty w terminie do dnia 1 czerwca 2015 roku (k. 43-44v).

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy wskazany wyżej termin był wystarczający do spełnienia świadczenia, przy zachowaniu kryterium niezwłoczności (art. 476 k.c.).

Od kwoty 14000 zł powodowi przysługiwały zatem odsetki za opóźnienie od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia zapłaty.

Jeżeli chodzi o kwotę 19600 zł, to w pozwie powód dochodził odsetek za fakt opóźnienia w zapłacie tej kwoty od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozew w sprawie I C 1076/15 wniesiony został w dniu 18 sierpnia 2015 roku (k. 55).

W dniu 18 sierpnia 2015 roku pozwany opóźnił się już z zapłatą kwoty 19600 zł na rzecz ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel wezwał bowiem pozwanego do zapłaty kwoty 9800 zł w piśmie z dnia 25 maja 2015 roku, które doszło do adresata najpóźniej w dniu 29 maja 2015 roku, i w piśmie z dnia 1 czerwca 2015 roku, które doszło do adresata najpóźniej w dniu 8 czerwca 2015 roku (k. 51-54 akt sprawy (...)).

Ubezpieczyciel wezwał zobowiązanego do zapłaty odpowiednio w terminie do dnia 8 czerwca 2015 roku i do dnia 15 czerwca 2015 roku (k. 51, 53 akt sprawy (...)).

W związku z częściowym cofnięciem apelacji w piśmie procesowym z dnia 29 października 2018 roku, powód zaskarżył ostatecznie rozstrzygnięcie o żądaniu zgłoszonym pierwotnie w sprawie I C 1076/15 w zakresie oddalającym powództwo o zapłatę kwoty 13600 zł z odsetkami ustawowymi od tej kwoty od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty. W zakresie oddalającym powództwo o zapłatę odsetek od już zasądzonej kwoty 6000 zł za okres od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia 23 sierpnia 2015 roku apelacja została cofnięta.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy:

I. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 w ten sposób, że:

1) zasądził od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. dodatkowo:

a) kwotę **10000 zł** z odsetkami ustawowymi od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,

b) odsetki ustawowe od kwoty **4000 zł** za okres od dnia 2 czerwca 2015 roku do dnia 23 sierpnia 2015 roku,

2) zasądził od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę **13600 zł** z odsetkami ustawowymi od dnia 18 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 16 października 2018 roku w przedmiocie kosztów procesu w ten sposób, że zasądził od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.:

1) kwotę **3142,40 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu związanych z rozpoznaniem żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie(...),

2) kwotę **3997 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu związanych z rozpoznaniem żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie (...)

III. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 3 w ten sposób, że nakazał ściągnąć od M. F. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chełmie kwotę **639,40 zł** tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

÷

W związku ze zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie 2 należało jednocześnie zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w Chełmie z dnia 16 października 2018 roku w przedmiocie kosztów procesu.

Z uwagi na to, że powództwo zostało uwzględnione w całości w każdej ze spraw połączonych do łączonego rozpoznania i rozstrzygnięcia, pozwany jest stroną przegrywającą każdą z tych spraw w całości. Pozwany powinien zatem zwrócić powodowi koszty poniesione przez powoda w każdej z tych spraw.

A.

W związku z rozpoznaniem żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie(...) powód poniósł koszty w łącznej kwocie **3142,40 zł**. Koszty te obejmują:

a) opłatę od pozwu – **700 zł** (k. 2, 9),

b) opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego – **17 zł** (k. 10),

c) opłaty pocztowe za przesłanie do Sądu Rejonowego pism procesowych, których złożenie było niezbędne do celowego dochodzenia praw – **8,50 zł** (k. 48), **8,50 zł** (k. 97), **4,20 zł** (k. 200), **4,20 zł** (k. 240);

d) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **2400 zł**, ustalone według stawki minimalnej na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 – tekst jednolity ze zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265 – tekst jednolity).

B.

W związku z rozpoznaniem żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie(...) powód poniósł koszty w łącznej kwocie **4623,30 zł**. Koszty te obejmują:

a) opłatę od pozwu – **980 zł** (k. 2, 9 akt(...)),

b) opłatę skarbową od pełnomocnictwa procesowego – **17 zł** (k. 10 akt(...)),

c) opłaty pocztowe za przesłanie do Sądu Rejonowego pism procesowych, których złożenie było niezbędne do celowego dochodzenia praw – **8,50 zł** (k. 55 akt (...)), **4,20 zł** (k. 113), **4,20 zł** (k. 203), **4,20 zł** (k. 238), **5,20 zł** (k. 254);

d) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **2400 zł**, ustalone według stawki minimalnej na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 – tekst jednolity ze zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265 – tekst jednolity);

e) wykorzystane zaliczki na poczet kosztów dowodów z opinii biegłych – **600 zł i 600 zł** (k. 138, 183, 187).

W związku z tym, że tytułem zwrotu kosztów procesu związanych z rozpoznaniem żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie I C 1076/15 powód domagał się w apelacji zasądzenia jedynie kwoty 3997 zł, to tylko tę kwotę należało zasądzić od pozwanego na rzecz powoda.

÷

W związku ze zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie 2 należało jednocześnie zmienić zaskarżony wyrok w punkcie 3 i na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. obciążyć M. F. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Chełmie kwotą 639,40 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. Koszty te obejmują wydatki wyłożone przez Skarb Państwa na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego (k. 185).

*

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1410,40 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego związanego z apelacją od rozstrzygnięcia żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie (...).

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od M. F. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 2490,40 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego związanego z apelacją od rozstrzygnięcia żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie (...).

W związku z tym, że apelacje powoda zostały uwzględnione w całości, pozwany jest stroną przerywającą sprawę w całości w postępowaniu odwoławczym w każdej ze spraw, które zostały połączone do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Koszty postępowania odwoławczego związane z apelacją od rozstrzygnięcia żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie (...) wynoszą **1410,40 zł** i obejmują:

a) opłaty pocztowe za przesłanie do Sądu Rejonowego pism procesowych, których złożenie było niezbędne do celowego dochodzenia praw – **5,20 zł** (k. 293), **5,20 zł** (k. 357),

b) opłatę od apelacji – **500 zł** (k. 357),

c) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **900 zł**, ustalone według stawki minimalnej na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265 – tekst jednolity).

Koszty postępowania odwoławczego związane z apelacją od rozstrzygnięcia żądania zgłoszonego pierwotnie w sprawie (...) wynoszą **2490,40 zł** i obejmują:

a) opłaty pocztowe za przesłanie do Sądu Rejonowego pism procesowych, których złożenie było niezbędne do celowego dochodzenia praw – **5,20 zł** (k. 291), **5,20 zł** (k. 312),

b) opłatę od apelacji – **680 zł** (k. 311); wprowadził powód uiszczył pierwotnie opłatę od apelacji w kwocie 980 zł, jednak w związku z częściowym cofnięciem apelacji, będącym konsekwencją wyjaśnienia przez Sąd Rejonowy rzeczywistego zakresu rozstrzygnięć zawartych w punktach 1 i 2 zaskarżonego wyroku, opłatę od apelacji powoda należało określić od kwoty stanowiącej rzeczywistą wartość przedmiotu zaskarżenia po częściowym cofnięciu apelacji, a więc od kwoty 13600 zł; nadpłacona kwota 300 zł nie może w związku z tym stanowić kosztu powoda niezbędnego do celowego dochodzenia praw i powinna być powodowi zwrócona przez Sąd pierwszej instancji; Sąd Rejonowy powinien również zwrócić powodowi opłatę w kwocie 30 zł uiszczoną przez powoda od niedopuszczalnego zażalenia,

c) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego – **1800 zł**, ustalone według stawki minimalnej na podstawie § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265 – tekst jednolity).

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

Marta Postulska-Siwek Dariusz Iskra Anna Wołucka-Ławnikowicz

1 Por. uzasadnienie postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 28 marca 2019 roku, wydanego w sprawie II Cz 1738/18.

2 Por.: uzasadnienie postanowienia SN z dnia 3 lutego 2012 roku, I CZ 164/11, Lex nr 1254636; uzasadnienie wyroku SA w Białymstoku z dnia 14 września 2012 roku, I ACa 341/12, Lex nr 1220405; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 21 kwietnia 2011 roku, III UZ 8/11, Lex nr 1213421; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 2 lipca 2009 roku, III PZ 5/09, Lex nr 551888; uzasadnienie wyroku SN z dnia 19 grudnia 2008 roku, II CSK 267/08, Lex nr 520014; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 15 lutego 2008 roku, I CZ 148/07, Lex nr 465916; uzasadnienie wyroku SN z dnia 24 października 2007 roku, IV CSK 223/07, Lex nr 852578; uzasadnienie wyroku SN z dnia 6 października 2006 roku, V CSK 206/06, Lex nr 327891; uzasadnienie wyroku SN z dnia 31 marca 2006 roku, IV CSK 93/05, Lex nr 490442; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 12 marca 2003 roku, I PZ 155/02, Lex nr 1130155; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 23 października 2002 roku, IV CK 1/02, Lex nr 1163590; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 9 sierpnia 2000 roku, V CKN 1307/00, Lex nr 533885; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 11 lipca 2000 roku, I PZ 44/00, OSN P 2002, z. 2, poz. 44; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 13 czerwca 2000 roku, V CZ 46/00, Lex nr 1221160; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 21 stycznia 2000 roku, II CZ 173/99, Lex nr 470959; uzasadnienie postanowienia SN z dnia 6 grudnia 1973 roku, I PZ 71/73, Lex nr 7351; uzasadnienie wyroku SN z dnia 22 września 1967 roku, I CR 158/67, OSN C 1968, z. 6, poz. 105.

3 Por. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 21 kwietnia 2011 roku, III UZ 8/11, Lex nr 1213421.

4 Monitor Prawniczy 2013, z. 2, s. 58.